

Felelős szerkesztő:
MURÁNYI JÓZSEF.
Szerkesztőség:
Kassa, Kossuth-utca 16.
Telefon: 150.
Megjelenik minden nap
delután 5 órakor.
Egyes szám 2 krajcár.
(4 fillér.)
Kéziratot nem ad vissza
a szerkesztőség.

NAPLÓ

KASSA, SZERDA, 1907. DECEMBER 11.

HARMADIK ÉVFOLYAM. — 283. SZÁM.

Előfizetési árak:
Kassán:
Egész évre . . . 14.— K
Fél évre . . . 7.— „
Negyed évre . . . 3.50 „
Egy óra . . . 1.20 „
Vidéken:
Egész évre . . . 20.— „
Kiadóhivatal:
Kassa, Kossuth-utca 16.
Telefon: 150.
Hirdetések petit sor szá-
mításal díjszabás szerint

Hazatértek sorsa.

Kassa, december 10.

Az Amerikába kivándorolt európai munkások tömeges hazatérése, most már bizonyos, hogy nem csak olyan időleges esemény, mint eleinte látszott. Nem az a tömeghullámozás, amelynek az áradata ma ugyan erre tart, de holnap ismét visszafelé veszi az irányát. Nem egy pár hajó hoz az óvilág partjaira néhány ezer embert, hogy néhány hónap múlva visszavigye, hanem tekintélyes nagyságu s eddig még nem is képzelt szám, sok-sok ezernyi munkást vet át az innenső partokra az új világ.

Még pedig hosszú időre, amit már tapasztalati tények bizonyítanak. Ezek közül a legjellemzőbb, hogy egyes nyugat-európai vasutállomásokon csarnokok fölállításának a gondolatával foglalkoznak komolyan, hogy a tömegesen érkező hazavándorlókat valahol elhelyezhessék addig, amíg a vonatok továbbíthatják őket. Ez mutatja a legjobban, hogy nem ideiglenes helyzet-ről van szó, hanem még hosszú időn át fognak Európába visszatérni az Amerikában csalódottak. S a maga ember-ezeit vissza kapja nemcsak Magyarország, hanem Ausztria és Olaszország. Mindazokat, akik végleg nem telepedtek le Amerikában s nem váltak örökre az Egyesült-Államok polgáraivá, mert ezeket lehetőleg megtartja a munkaadó gyár, vagy más vállalat — ha csak maga is egészen tönkre nem ment.

A vén Európába való nagy visszarajzás pedig elsőrendű munkáskérdéssé növi ki magát. Olyanná, amely nem a fölfujt dolgok közé tartozik. Voltak úgy itt, mint más országokban már élére állított munkáskérdések, amelyek mesterséges módon készültek: ez azonban a rideg valóságot mutatja. Népek, amelyek a hazájuk határán kívülre mentek a megélhetésért, honaikba térnek vissza s kenyeret kérnek. Nem azt az ingyen kenyeret és ingyen cikuszit, amit egykor a római plebs, hanem azt a kenyeret, amely a becsületes munkának ellenértéke. És minden olyan ország, amelynek messzire sza-

kadt vérei most csalódottan honukba érkeznek, azon töri a fejét, hogy miként adhasson pénzkereső dolgot nekik. Ha csak szállingóznának, könnyebben mehetne ez, de az érkező rajok oly nagyok, hogy a munkaadás mikéntje mindenütt gondot okoz: rossz termés volt, télidő van, a pénz drága s a vállalkozási kedvnek alig van nyoma.

Ezek kétségtelen bajok, amiken nálunk az állam igyekszik segíteni. A földművelésügyi miniszterium a maga hatáskörében, a kereskedelemügyi a vasutaknál igyekszik a hazatérteknek munkát biztosítani, természetesen olyképp, hogy az a munkás, aki a rossz viszonyok között is itthon maradt, ennek ne vallhassa kárát. A földolgozó most, hogy a télidőn átessenek valahogy a hazatértek s elmúljon a pénzügyi válság, amely elvégre sem tarthat örökké. A tél szelidnek ígérkezik s a tavasz új reményeket hozhat. Új munkát és új reményeket — itthon, a haza földjén, nem a csalóka új világi eldorado-ban.

A választások eredménye.

Koalíciós városatyák.

A politikai mérleg.

Tul vagyunk a városatya választáson. Módunkban áll, hogy a választás politikai mérlegét is megállapítsuk. Könnyű feladat, mert a megválasztott jelöltek többsége közismert egyéniségek és egy kettő kivételével politikai meggyőződésük nyilvánvaló. Azt hisszük azonban, hogy a politikailag kevésbé ismert bizottsági tagok is, inkább a koalíciós pártok valamelyikéhez húzódnak, mintsem hogy a nemzeti ügy ellenségei volnának.

Ennélfogva nyugodt lélekkel és örömmel hirdethetjük, hogy a városi törvényhatóság új tagjai hazafiás gondolkodású férfiak, akik a kormány által képviselt politikai irányzatnak a törvényhatóságban is támogatói lesznek.

Ez a politikai eredmény egyébként nem jött meglepetésszerűen. A jelölések idején erősen hangsúlyoztuk, hogy a polgárság ne szédíttesse el magát üres jelszavaktól, melyek arra szeretnék bírni, hogy politikai szempontok figyelembe vétele nélkül ejtse meg a választást. A közelmúlt

tanulságai sokkal élénkebb színekkel vésődtek öntudatunkba, semhogy felednünk szabadna, hogy alkotmányos életünk kemény bástyája a törvényhatóság. Mikor a kormányzó hatalmat törvénytelen erőszak, alkotmány-sértő célzat irányítja, a törvénytiprást egyedül a törvényhatóságok magatartása akadályozhatja. A törvényhatóságok ellenállásán tört meg a darabontok perfid merénylete, a törvényhatóság gránittalai mögé húzódtott alkotmányvédelem óvta meg nemzetünket, a mindenre kész árulók további rombolásától és tette lehetővé, hogy kéteszertendő elkeseredett kísérletezés után, a nemzeti jogok hiénái csufosan visszavonuljanak.

Az urna előtt Kassa polgársága erről meg nem feledkezett. Ennek köszönhetjük, hogy a megválasztott bizottsági tagok politikai érzületében Kassa közönsége megbízhat. A közgyűlésen az új városatyák hiszszük, hogy rendületlen szószóli lesznek a nemzeti ügynek s ha kell tettekkel is igazolják, hogy a magyar nemzet függetlensége, önállósága, alkotmánya olyan ideál, amelyért munkálkodni, érte áldozni a becsületes magyar lélek első és legszentebb kötelessége kell, hogy legyen!

Abauj-Torna restaurál.

Tisztújító közgyűlés.

Rendes téli közgyűlés.

Abauj-Torna vármegye törvényhatósági bizottsága december hó 17-én ejtik meg a megyei tisztújítást. Erre a közgyűlésre Szalay László főispán már a meghívókat szétküldötte. A december 18-án tartandó folytatólagos közgyűlés, a törvényhatóság téli közgyűlésének napirendjét öleli fel.

Fontosab tárgyai az alispáni jelentés; a közigazgatási bizottságból ez év végén kilépő Koos József, Mecner József, gróf Vay Tihamér, Hammersberg László, Szekeres F. Ödön helyeinek 2 évre titkos szavazás útján való betöltése és a főügyész állandó helyettesének kijelölése.

Az állandó választmányban 2 tagsági helynek betöltése. Az igazoló választmányból ez év végén kilépő tagok közül a választás alá eső Eckerdt János, Janik Ferenc, Szalay László, Widder Mór és Zichy Károly helyének betöltése. A lótenyésztési bizottságból kilépő 8 tagnak újabb 3 évre való megválasztása. A községi és körjegyzői nyugdíj választmány előterjesztése a nyugdíj szabályrendelet módosításának elhalasztásáról. A kassa-osva-alsócsáji vicinális utvonalon Izdoba község mellett a Tárca folyón épített hid költségeire felvett kölcsön visszafizetésének elhalasztása. Több község

Nagy karácsonyi occasió eladás!

lejtés áru helyett, oly áron, melyen azelőtt a selejtés lett megvéve.

Rubakelmék, selymek, vелеzek, battistok, delainek stb. cikkek, továbbá finom fehérnemű és ágyhuzatok, szőnyegek, függönyök és takarók kerülnek eladásra igen olcsón jegyzett árakkal; — például

Divat-selymek 65 krtól, Kelmék 55 krtól, Battistok 18 krtól, Velezek és flanelek 22 krtól feljebb

KEMÉNY GÉZA divatáruháza KASSÁN, Fő-utca 32—34.

Nov. 26-án kezdtem meg a karácsonyi eladást, a cég hírnevének megfelelő kitűnő minőségű árukkal 25—40% árengedménnyel, hogy ezáltal t. vevőimnek alkalmat nyújtsak divatos és új árut vehetni az ily alkalommal ajánlati szokott régi és se-

vadászati jogának bérügye. Miniszteri leiratok és törvényhatóságok megkeresései.

Az állandó választmány december hó 12-én és 16-án a közgyűlési tárgyak előkészítése ügyében Szalay László főispán elnöke alatt ülést tart.

Megtámadott milliós örökség

Vitás Abauj-birtok.

A Joob-család pöre.

Nemrégiben, Arad Szent-Mártonban elhunyt özv. Joob Fancsaly Adolfné szül. Madocsányi Klementin, aki a Joob Fancsaly-nemzettség Liptó és Abauj-megyei ősi birtokát ajándékozási szerződéssel Joob Marcel, Liptóvármegyei alispánra, idb. Joobb-Fancsaly Albert földbirtokosra és Joob István porséki földbirtokosra és Joob István porséki földbirtokosra hagyományozta. Ezt a végrendeletet most a rokonok egy része, az Andaházi és Madocsányi családok, köztük Oberschal Adolf, kuriai elnök felesége pörrel támadta meg.

A pör a kassai, aradi és a rózsahegy-i törvényszékek előtt folyik. A polgári per uton beadott keresetben, a felperesek azt állítják, hogy az elhunytat rábeszéléssel, pörrel való fenyegetéssel és kíméletlen kulfarkodásokkal kényszerítették az ajándékozási szerződés aláírására. Ezt az állítást azonban bebizonyítani meg sem kísérelték.

A pereskedő rokonok azon a címen akarják a szerződéseket érvényteleníteni, hogy néhai özv. Joob-Fancsaly Adolfné a szerződések aláírásának idejében nem volt épelméjű és szabad akarat elhatározással nem bírt.

A pörök során a kihallgatott tanúk és orvosok ennek ellenkezőjét igazolták. A kassai törvényszék előtt az érdekes pör tovább folyik. A bíróság dolga, hogy az örökségért folyó harcban a tiszta igazságot megállapítsa.

Diákság a tüdőbetegekért.

Ünnepély a főgimnáziumban.

A kassai premonirei-rend főgimnáziuma december hó 14-én iskolai ünnepélyt rendez, a József kir. herceg szanatórium egyesület javára. Az iskolákban eddig hazafias és vallási ünnepélyek tartása divott. A kassai főgimnáziumé a kezdés dicsősége, hogy az ifjuság nemes hevületét odaforrasztja ahhoz a mindjobban növekvő társadalmi mozgalomhoz, melynek célja korunk pusztító betegsége, a tüdővész ellen védekezni. Elégge nem méltányolható a premonirei tanárok példaadása. Valóban nem ismerünk szebb és bölcsőbb feladatot ennél a törekvésnél, mely az ifjuság érdeklődését egyik legnagyobb szociális kérdésünk iránt felkelti és zsenge, fogékony lelküket a baj orvoslásában közreműködés ösztönzi. A kassai közönség reméljük meleg szeretettel fogja támogatni a gimnáziumi ifjuságot s lehetővé teszi, hogy az iskolai ünnepély anyagi sikere megszeresse a lelkes diákságnak azt az örömet, hogy fáradozása, tüdőbetegek megmentésére szolgáló szanatórium alapot jelentékeny összeggel gyarapította.

A változatos, gondosan összeállított műsor a következő:

1. *A kassai prem. főgimnázium indulója.* Szent-Gály Gyula; előadja a gimnáziumi zenekar.

2. *A mi ünnepünk.* Irta Balla Miklós; szavalja Keresztfalvy Miklós III. A) oszt. tanuló.

3. *Fohász.* Szerzette Szügyi József; énekli a gimnáziumi vegyeskar.

4. *Legenda.* Szerzette Wieniawszky; hegedűn játsza Fleischmann Gyula VIII., zongorán kíséri Latzkovszky Aladár VII. oszt. tanuló.

5. *A tuberkulózis.* Ismerteti Boroviczenyi Aladár VIII. oszt. tanuló.

6. *Mikes Rodostóban.* Irta Meczey Sándor; zenéjét szerzette Kálmán Imre; szavalja Fleischmann Gyula VIII. oszt. t., zongorán kíséri Latzkovszky Aladár VII. oszt. tanuló.

7. *Segítség.* Irta Rudnyánszky Gy.; szavalja Paksy József V. oszt. tanuló.

8. *Csendes vizirózsa.* Szerzette Abt Ferenc; énekli a gimnáziumi férfikar.

9. *Örökkévalóság.* Irta Várad Antal; szavalja Freudenfeld Tibor VI. oszt. tan.

10. *Regina coeli.* Irta Várad Antal. zenéjét szerzette Czobor Károly; szavalja Szobota Ferenc VII., zongorán kíséri Gyulai Elek VII. oszt. tanuló.

11. *Magyar népdalok.* Előadja a gimnáziumi zenekar.

12. *Rákóczi-induló.* Előadja a gimnáziumi zenekar.

Az ünnepély délután 1,5 órakor kezdődik. Egy koronás belépő-jegyek az igazgatónál kaphatók.

A horvát bonyodalom.

(Az obstrukció kudarca. — Mi lesz tizenkettedikén? — Mennek-e vagy maradnak.)

A horvátok obstrukcióját rendkívüli eszközök igénybevétele nélkül nagyjában le-törték. Az egyszakaszos felhatalmazási javaslat általános vitája véget ért s már csak néhány záróbeszéd s a részletes tárgyalás van hátra. A záróbeszédekben még kiterjeszkedhetnek a kiegyezés egész anyagára, a részletes vitánál azonban tilos a terjen-gösség. Az igen könnyen megtörténhetik, hogy a vita végétől már csak napok választanak el.

Mindjobban aktuálissá válik ezek között a körülmények között, hogy mi lesz december tizenkettedikén. Lemennek-e az országgyűlés megnyitására a horvát-serb koalíció tagjai, vagy Budapesten maradnak-e. A horvát koalíció igen nehéz helyzetben van. Legalább látszólagosan nehéz a helyzete.

Ha lemennek, mondják, egy nap alatt végez a Ház a kiegyezéssel és talán a kvótatörvényjavaslattal is és így kárba veszett több hónapos erőlködésük. Ha meg itt maradnak és kitartanak azokon a barrikádon, amelyeken a magyarság a parlamentarizmus és a politikai tisztesség ellen vívták az eddigi harcaikat, otthon a Starcevic-párt készít nekik sohasem reperálható kínos meglepetést. Legjobban tartanak attól a tervtől, hogy a Starcevic-pártiak az országgyűlésen indítványt tesznek a Budapestre delegált képviselők visszahívására.

Azok az éles ellentétek, amelyek közöttük és a Starcevic-párt közt vannak, valószínűvé teszik ezt a föltevést. S a horvát koalíció mégis azon az állásponton van legalább ezidőszert, hogy nem vesz részt az országgyűlés december 12-iki megnyitó ülésén. Ezt abban a reményben teszik, hogy a Starcevic-párt magára hagyatva kénytelen lesz a bánnal szemben állást foglalni.

UJDONSÁGOK.

— **Ülések.** A város építkezési bizottsága ma délután ülést tart. A közigazgatási bizottság e hónap 13-án Szalay László főispán elnöke alatt ülésezik.

— **Társadalmi zsur.** F. hó 15-én vasárnap d. u. 5 órakor lesz az idei második társadalmi zsur a Schalkház szálló

nagytermében, amelyen úgy mint a múlt évben háziasszonyok is fognak szerepelni, kiknek névsorát legközelebb közöljük. A rendezőség reméli, hogy ez által a zsur látogatottsága nagy mértékben fokozódik. A háziasszonyoknak továbbra is 10 ifju gazdaszkisasszony segítkezik a tea felszolgálásánál. A zsuron Szabadi Adolf Pianola hangszer fog bemutatni, a kassai dalegyet is fellép, műsorát annak idején közöljük. Fáy Flóra szereplése nem szorul dicséretre, — bizonyára mint mindig ezuttal is a legkiválóbbat fogja nyújtani.

— **Rendőrtisztviselők kongresszusa.** A Magyar Országos Rendőrtisztviselők Egyesülete december hó 17-én Budapesten kongresszust tart. A kongresszuson Kassáról Váczy József rendőrfőkapitány vesz részt.

— **Karácsony és a postai küldemények.** A kassai posta és távirtda igazgatóság ez uton is figyelmezteti a közönséget, hogy a fogyasztási adóvonallal kerített városokba, különösen a Budapestre szóló, fogyasztási adó alá eső cikkeket tartalmazó posta csomagoknál, azok tartalmát úgy a szállító levélen, mint a csomag burkolatán minőség, mennyiség és darabszám szerint részletesen és pontosan tüntesse fel.

— **Meghíusult betörés.** Ma éjjel a Rákóczi köruton levő izraelita zsinagóga, imaházában betörők jártak. Álkulcsal kinyitották az imaházajtót, a teremben elhelyezett és a falba erősített persely fejtöréséhez láttak. A persely azonban erősen volt a falba erősítve s habár a fal egyrészt kibontották, a perselyt nem bírták szabaddá tenni. Megpróbálkoztak még a persely fejtörésével is, de az erős szerkezettel bíró vasláda ellenállt a feszítő szerszámnak. A betörők így kénytelenek voltak üres kézzel távozni. Az ajtó reggel zárva volt s csak a persely körül végzett falbontás mutatta, hogy éj idején bűnös emberek jártak az imaházban. A rendőrség a tettesek kézrekerítésére nyomozást rendelt el.

— **Dessewffy püspök végrendelete.** A most elhunyt Dessewffy Sándor csanádi püspök tudvalevően hosszabb ideig a kassai káptalan tagja volt s mint kassai kanonokot nevezte ki a király csanádi püspökké. Az elhunyt püspök végrendeletét most bontották fel s e szerint Dessewffy Sándor a kassai székeskáptalannak kettő ezer koronát alapítványként hagyományozott.

— **Vásár áthelyezés.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Sáros vármegye területéhez tartozó Zboró községben a december hó 28-ára eső országos vásár december 30-án tartassék meg.

— **A hazai kamaráknak piac érték-bizonyítványai.** Az Amerikai Egyesült Államok kormányának legújabb intézkedése folytán az amerikai vámbecezők által bizonyítékul elfogadandók.

— **Rablógyilkosokat keresnek.** A kassai rendőrséghez a budapesti államrendőrségtől ma távirat érkezett, mely a rendőrségünket két rablógyilkos kinyomozására hívja fel. Ma éjjel ugyanis a fővárosban Vég Jánosné magánzónót két lakója megtámadta. Gregus Gáspár, 21 éves vasöntő és Spatina Vencel acssegéd, akik ágyrajáró lakói voltak az asszonynak. Hátulról lefoglák, szájába kendőt gyömöszöltek és ebben a tehetetlen állapotban megrabolták. A rablók elvittek egy aranyórát, láncot, ezüstórát, több ruhaneműt és 16 korona készpénzt. A rendőrségünkhöz érkezett szemléyleírás alapján a nyomozás megindult.

— **Munkásközvetítési kirendeltség.** Azon célból, hogy a kivándorolni szándékozónak és a visszavándorlóknak hazai munkaadónál munkaalkalom szereztessek, Fiumében a munkaközvetítési teendőket ellátására kirendeltséget szervezett a földművelésügyi miniszter. A kirendeltség az összes hatóságokkal, a munkaközvetítő intézetekkel, a munkaadókkal és munkásokkal közvetlenül érintkezik. A kirendeltségnek címe:

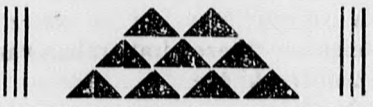
NAGY KARÁCSONYI OCCASSIÓ VÁSÁR!

Czinner M.

Felsőmagyarország legna-
gyobb női- és gyermek-
felöltő - á r u h á z á b a n

== KASSA, ==
KOSSUTH L.-U. 3.

Óriási választék női- és
gyermekfelöltők, blousok,
aljak, pongyolák és szőr-
meárukban stb. — 1908.
évi január hó 15-éig

50% - k a l

o o leszállított árak. o o

RÁKÓCZI SORSJEGYEK

II. RÁKÓCZI FERENC KASSAI
:: LOVASSOBRÁRA. ::

**FÖNYEREMÉNY 40 000 K.
EGY SORSJEGY ÁRA
I KORONA.**

FŐELÁRUSÍTÓ: KASSAI JELZÁLOGBANK.

Kapható minden kassai pénzintézet-
:: nél és dohánytőzsdében. ::

Bank részvénytársaság

tőzsdén jegyzett papí-
rokra az árfolyam teljes
értéke erejéig kulánsan nyújt

ELŐLEGET.

Ajánlatok „Lombard 1896.” jelige alatt
Haasenstein és Voglerhez Budapest.

Kiadó: Murányi József.

HALTENBERGER BÉLA

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosógyára

Telefon: 70. sz.

== Kassa. ==

Telefon: 70. sz.

A fehérneműnek kilogrammonként való mosatása mindinkább kiterjed. Egy kísérlet után
meggyőződést szerezhet bárki ennek előnyeiről.

Egy kilogramm fehérnemű mosatási díja a mennyiség szerint
40, 45, 50 fillér.

A fehérnemű mosott, szárított és mángorolt állapotban házhoz szállítatik. Chloromész al-
kalmazása ki van zárva. Bővebb felvilágosítás nyerhető:
a gyári irodában (Szerecsen-utca 3. sz.) s az átvételi üzletekben (Kossuth Lajos-utca 3. sz.,
o o Fő-utca (Andrássy-palota), Deák Ferenc-utca 32 szám.) o o

Számos megbízást vár, teljes tisztelettel:

HALTENBERGER BÉLA.

-- LÓTAKARÓK --

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR. SZÉMAN TESTVÉREK

szőnyegáruháza KASSA Fő-utca 62. sz.

Telefon 42.

Dús választék

Telefon 42.

női- és férfi divat-kelmékben, vászon- és asztalneműek-
ben, valamint menyasszonyi kelengyék, futószőnyegek,
butorszövetek, csipke- és szövetfüggönyök, ágytakarók,
lópokrócok, divány-takarók, smyrna- és mindennemű
szalonszőnyegekben.

**A trieszti linoleumgyár főraktára. — Brassói
férfi divatkelmek egyedüli raktára. — Ma-
gyar gyártmányu selymek legnagyobb
raktára.**

Szőnyegmintákkal és rajzokkal szívesen
o o szolgálunk bérmentesen. o o

SZÉMAN TESTVÉREK

Kassa, Fő-utca 62.

Kassa, Fő-utca 62.

Linoleum.

Linoleum.

≡ KASSAI JELZÁLOGBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ≡

FŐ-UTCA 4. SZÁM.

Elfogad BETÉTEKET takarékkönyveeskére vagy folyó-
o o számlára legelőnyösebb feltételek mellett. o o
Vesz és elad értékpapírokat, arany és ezüst pénzneme-
ket, idegen bankjegyeket. Átutalásokat bármely kül-
o o földi piacra is közvetít. o o

Tűz- és betörésmentes safe deposit.

Osztálysorsjegyek

- Sorsjegyek részletfizetésre. -

Sorsjegycsoportok alakítása.

Minden egyéb bankügylet gyors és előnyös lebonyolítása.

Nyomatott VITÉZ A. UT. KASSA